

Kuus on kurjad ilmad?

■ August püstitas Valgas ületamatu ilmarekordi

Kured on läinud, aga kurjades ilmadest pole meil kihku ega kahku. Paljud kaevud on Kagu-Eestis kuivad, põllud, metsad ja aiad kõikjal lausa kõrbevad põua käes.

Võrus tervelt 0,3 mm

Tundub, et põhiliseks sajuks lõikuskuul jäidki ilmarekordid, nii päevasooja kui kuivuse näitajad. Eesti kuumarekordist 35,6°, mille püstitas ilma taat kümme aastat tagasi 11. augustil, jäi küll palju puudu.

Võimatu on aga tulevikus ületada uut augustikuu sademete rekordit, mis mõõdeti Valga ilmajaamas: mitte tilkagi vihma! Võru jäi naabrist maha (õigemini edestas) 0,3 mm võrra.

Samuti kukkus Tartu augusti kuivuserekord põuasest 1939. a sügisest – 10 mm. Tänavu mõõdeti Tõravere sademete mõõdunõusse kogunenud vee hulgaiks vaid 8,5 mm.

Lausa uskumatu tundub teadmine, et just august on pikaajalise andmerea kõige viharikkam kuu, keskmise sa-

demetekogusega näiteks Tartumaal 88 mm.

Kogu Eesti territooriumi kohta leiti meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis keskmiseks vihmahulgaks napp 17 mm. Kõige rohkem sadas Kuusiku – 88 mm, kahe sajuga sai Pärnu 53 mm vett.

Päikest oli kõige enam näha suvepealinnas Pärnus, tervelt 368 tundi. Eriti päikeseline oli kuu keskpaik, selgeid tunde oli 1,7 korda rohkem kui tavaliselt augustis. Ainult et maapinnani jõudis kiirgusest ajuti vaid pool: niivõrd saastatud oli atmosfäär.

Kodu- ning välismaiste raba-, prügi- ja metsapõlengute suits, samuti põldudel kerkiv tolm, mida vihmad ei suutnud õhust välja pesta – kõik see tegi ilma sombuseks, nähtavus halvenes otsekui udu ajal. Radioaktiivsuse mõõture filtriid Tõravere ümbrusesid sageli tahmast ja muust saastast ning jäid hoopis seisma.

Siiski jõudis päike maapinna päris tuliseks kütta. Pärnus arvutati kuu keskmiseks õhutemperatuuriks 19,7°, küm-

nendiku võrra oli jahedam Ristnas. Eesti keskmiseks saadi samuti väga kõrge näit 18,5°, mis ületab normi kolme kraadi võrra.

Tartu 136aastases vaatlusreas leiab kuumemaidki suvelõppe kui tänavu: 18,7 kraadiaga jagatakse koos 1997. a augustiga 4.–5. kohta.

Palju soojem oli näiteks 1939. aasta lõikuskuu (20,2°). Mäletatavasti tuli tollal kuumade ja kuivade kuude järel pakaseline talv külmarekordiga jaanuaris, –43,5°! Nii et...

Mujal maailmas uputas

Üle ujutatud olid tohutud alad nii Euroopas kui Aasias. Samas ägasid paljud riigid koos meiega hoopis põua käes. Näiteks pooltes USA osariikides oli veepuudus üliterav, seetõttu jäi nisusaak kohati 30 aasta väiksemaks. On linnu, kus vangla või trahvi ähvardusel oli keelatud aedu kasta või autosid pesta.

Augusti palavaimas paigas California Surmaorus püsis õhutemperatuur mitu päeva 51

kuumakraadi juures. Sudaanis surid kümned elanikud kuumarabandusse. Jahe oli Bolívia mägedes, –15°.

Sada aastat tagasi oli vilu

Sada aastat tagasi oli august Eestis väga külm. Tartus rekordati kuu keskmiseks temperatuuriks 13,2°. Vaatlusreas on vaid paar augustit olnud tollest aastast jahedamad. Temperatuur kõikus 22,5° ja 5° vahel. Kahekümne viie päevaga sadas 92 mm vihma.

Postimehe kirjasaatjad aina kurtsid.

Suure-Jaani. Heinatöö ei edene, rukkilõikusest ei või veel juttugi olla. Viimaste nädalate sees on mõned päevad kuiva ilma olnud ja selle sees on mitmed talupidajad oma vana loo häda vaevalt hunnikusse saanud panna, mis aga sääl suitsema hakanud.

Võru. Hiline lõikus on rohkesti leiva puudust sünnitanud. Mõned talud peavad ilma leivata läbi ajama.

AIN KALLIS